

● לא יהיה כל שינוי בקו המדינה והכטחוני של ישראל, כתוצאה מפילוק משה שרת ממשרד החוץ. גם לאחר השינויים האישיים בצמרת המשרד תמשיך ישראל להסתפק בתפקידה הפאסיבי. יוזמתם המדינית של הערבים ורצונן של המעצמות הגדולות יקבעו גם להבא באופן בלעדי את גורל המרחב.

● צפה לצעד פייסני מצד ברית המועצות כלפי ישראל. ביקורו של שר החוץ הסובייטי שאפילוב בקהיר הוא צעד ראשון בחזית קבע סובייטית, למחבה, יביא אחריו צעד פייסני, לשם איזון היחסים.

● הפעילות הבריטית בישראל תהיה כוללת יותר. עם חיסולו הסופי של הבסיס הבריטי בתעלת סואץ יחדשו הבריטים את מאמציהם לקנות נקודת אחיזה בישראל. בתוכנית זו תופס הנגב מקום נכבד ביותר.

● לעומת זאת תיתכן התקררות מפויימת ביחסי ישראל-צרפת. סיכויים חודשים לחסל את סיכוכי צרפת-ערב עשויים לגרום להתרחקות צרפת מישראל והפסקת משלוחי הנשק אליה.

● לוי אשכול יעלה שוב לחדשות. מדיניות הפנים תעמוד בשבועות הקרובים תחת סימן של נסיון מוזדלש מצד שר האוצר להקפיא את העלאת תוספת היתוך הצמודה לאינדקס ולבטל הסדר זה, המעלה אוטומטית את שכר העובדים.

● מבקר המדינה, ד"ר זיגפריד מוזס, יפרוש מתפקידו. בצמרת הממשלה כבר מעיינים במינוי אדם אחר במקומו של ד"ר מוזס, שינמק את סיבת פרישתו בטעמי בריאות.

● מפא"י עומדת להציע לאחדות העבודה לפתוח בשיחות למיזוג שתי המפלגות. יוזם רעיון זה הוא ב"י ג"י, הסבור כי אין עוד מקום לקיומה הנפרד של אחדות העבודה, מאחר שאין לה קו מדיני שונה מזה של מפא"י. גם האוריינטציה שלה לגבי ברית המועצות השתנתה לאחרונה, התקרבה לזו של מפא"י.

● אחתות העבודה תיהנה באופן ישיר מפיילוקו שר שרת. בשינויים שיחולו במנגנון משרד החוץ תהנה מפלגה זו מיחס מיוחד. רבים מחבריה יוכו במשרות בשירות החוץ ובמשרד החוץ. לעומת זאת, ישארו הדתיים גם להבא מקופחים על ידי שותפיהם בקואליציה, בניגוד להסכם שנערך בינם לבין משה שרת.

● בינתיים, יצא שרי החוץ דשעבר לבדו חופשה עם רעייתו, ציפורה שרת, בשווייץ. הפעם יצא שרת באניה, שלא כמינהגו משך כל שנות שירותו, כשר החוץ וכמנהל המחלקה המדינית של הסוכנות, בהן נסע אך ורק במטוסים.

● צפה לגידולים מעניינים ממכון וייצמן. בקרב יודעו תוצאות, של מחקר בשטח הפיסיקה הגרעינית שנערכו במכון, ואשר יעלו את ישראל לכותרות העתונות העולמית באור חיובי ביותר.

● לעומת זאת, צפויה עתונות רעה ביותר למדינה, על רקע בעית הפליטים הערביים. הצעות חדשות שתוענה בעניין זה, והמכוונות להחזרת מספר ניכר של פליטים לישראל, תידחנה באופן מוחלט על ידיה.

● בקרב המיעוט הערבי בארץ, תוגבר פעולת הפריקה אחר תושבים חפרי תעודות זהות.

● על רקע זה, יחדשו הציונים הכלליים את נפיונותיהם לקנות לעצמם אחיזה בקרב המעוטים. נסיון ראשון נעשה בשעת ביקורם של מנהיגי המפלגה בכפרי הדרוזים בשבוע האחרון. חשבון המפלגה: אחרי שמפ"ם הצטרפה לממשלה וחזרה ללחום בפועל למען המיעוטים, ובעוד ההשתייכות למק"י הפכה מסוכנת מדי, יהיו ערבים רבים נוסים למפלגה אופוזיציונית מתונה יותר.

● ייתכן מאד ששדום רון לא יועמד לדין. תוך חקירת מעילותיו של מזכיר חברת לפידות נתברר כי חלק מן הכספים הועברו על ידי רון, איש ש"י לשעבר, לקרנות סודיות של מפא"י, ביניהן הקרן להגנת קסטנר. יעשה נסיון תקיף מצד מפא"י למנוע בירור משפטי, באמתלות של "מצב אישי".

● דרת מפוארת של עץ זית, שנקבעה בכניסה לעירית ירושלים, תשמש נושא לאחד הדו"חים הקרובים של מבקר המדינה. בדו"ח יקבע המבקר כי מצבה הכספי של העיריה אינו מרשה קביעת זאת זו ומעשה עירית ירושלים במקרה זה אינו אלא ביזבז כספי משגם המסים.

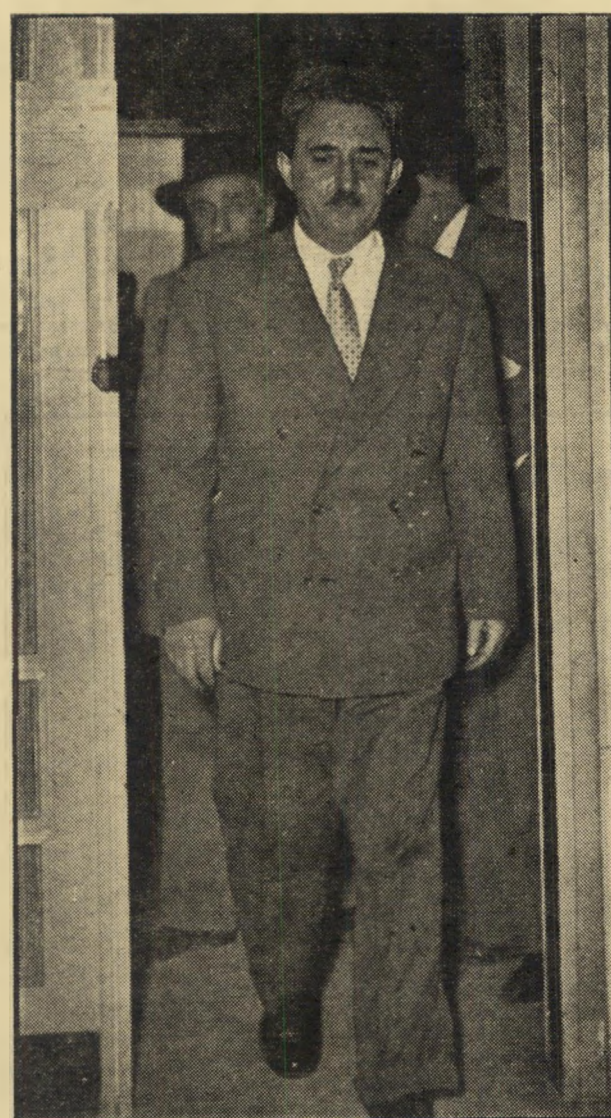
● חברת הספנות האומית, "שהם" עומדת לפני משבר קשה. בדו"ח סודי של הנהלת החברה נומז כי ייתכן שהחברה תצטרך למכור כמה מאניות הנוסעים שלה, כדי להתגבר על המשבר.

● לעובדי הוועד הפועל של ההסתדרות ומועצות הפועלים בערים ובמושבות, צפויים ימים קשים. עם כניסתו לתפקידו כמזכיר הכללי של ההסתדרות, יהיה פנחס לבון קימוצים דרסטיים בדמייצוג, הוצאות אש"ל וכליירכב של עובדי ההסתדרות.

● צפה לסגירת בתימכון מפוארים מחוסר תיירים. בין הסגרים יהיה ביתמלון ירושלמי ותיק, אשר שימש בעיקר את המושבה הדיפלומטית.

במדינה שר בחוץ

"הלך ר' שמעון (בריוחאי) ובנו ונתחב" או... ישבו שתיים-עשרה שנים במערה... יצאו ראו בני-אדם כשהם חורשים וזורעים. אמר: מניחין חייעולם ועוסקין בחייעשה! כל מקום שנותנין עיניהם מיד נשרף. יצאה בתקול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חזרו למערכתכם!" בניגוד לשמעון בריוחאי שבאגדה, ישב דויד בן-גוריון בשדה-בוקר רק כשנה. אולם

משה שרת הדלת נטורה

בצאתו הרגיש כמו הרבי הדגול: החיים נמ' שכו בלעדיו, הממשלה פעלה כרגיל בהנהגת משה שרת. היה זה, בעיני המנהיג הקשיש, עתן שלא יכופר.

מאז נשרפו כל מקום וכל אדם שר' דויד בן-גוריון נתן בהם את עיניו, מבלי שבת קול תעז לבקשו בגלוי לחזור לשדה-בוקר. השבוע הגיעה להבה אל הקרבן העיקרי: משה שרת.

גרוטאה פוליטית. עוד לפני חודש היה קשה לרוב הפרשנים להעלות על הדעת שבי. ג"י יצליח להפוך את שרת לגרוטאה פוליטית.

הפיאודלים השולטים מאחורי הקלעים ב" מפא"י — הדוכסים של סולל-בוה ותנובה, רוני האירוד המקצועי, נסיכי הכספים וא לופי המנגנון — ידעו לאן חותר בן-גוריון. באונייהם עוד הידהרו דבריו לפני צאתו לשדה-בוקר, בישיבת מרכז המפלגה: "אני יודע לא רק לבנות מפלגה, אלא גם לפרק אותה. ברגע שאחליט שמפא"י אינה ממלאה תפקידה, לא אחסס לפרקה."

הדוכסים הבינו את משמעות המלים. הי איש שפירק את אצ"ל ואת הפלמ"ח יכול היה להחליף את שלטון הדוכסים בשלטון של אנשיהחצר, הגווארדיה האישית שלו, המורכבת מצעירים כמו אהוד אבריאל (ראה להלן). תדי קולק, עמוס בן-גוריון ודומיהם, אנשים שכל קיומם הפוליטי קשור ומותנה במעמד אדומם.

החיתות היו ברורות. השבוע נסתבר כי

בן-גוריון הצליח לרכו בידי די כוחות כדי לנצח את יריביו. חלק מן הדוכסים נמלט ברגע האחרון לתוך מחנהו, ביקש את חסו תי. שרת נשאר מבודד, מנוצח עוד לפני פתיחת-הקרב האמיתית.

היוור כסיר. ברגעים של התרגשות, רגיל משה שרת להחוויר. כשנפתחה ישי בת מרכז מפא"י בבנין המפואר של הועד הפועל בתל-אביב דמה צבע פניו לצבע הי סיד. הוא מסר את הודעתו בלשון פחות מלצית מכרגיל: מאחר שתוגי בן-גוריון הפיצו בעתונות שמועות שעומדים להרחיקו מתפקידו, ומאחר ששמועות אלה לא הוכ' חשו, אין הוא יכול עוד להמשיך בתפקידו. ההצבעה כבר היתה אופיינית למצב הי חדש: מול 35 איובי שרת התייצבו רק 7 תומכים. 45 איש, שהיוו רוב מוחלט, נמנעו מהצבעה. הם לא רצו להצביע בעד פירוק שלטונם במפא"י. אולם הם גם לא העזו להמרות בגלוי את פי האדון החדש.

כך נסגרה הדלת על הקאריירה הפוליטית של משה שרת. הצורה בה הומטרו עליו הבעיטות, מינעת כל אפשרות של חזרה בכבוד בעתיד. סיכויו להיות לירוששה-עצר של ב"י ג"י, חוסלו. הזמן שנבחר, אחרי סיום הקונגרס הציוני, מנע בעדו אפילו לח' פש מקלט בתפקיד ציוני.

דרכו של ב"י ג"י, ורועה פגרים פוליטיים. בזה אחר זה הצליח לחסל לחלוטין את כל מתחריו, יריביו, וירושיו האפשריים. משה שרת הוא רק שם נוסף ברשימה.

תירוץ בלבד. השאלה הגדולה של הי שבוע היתה: האם חוסל שרת כדי לפנות מקום למדיניות חדשה של בן-גוריון? על אף כל הדיבורים, אין זה נכון שהיה ניגוד פוליטי ניכר בין שני האישים. מעולם לא היה קיים "קו בן-גוריון" ששרת יכול היה להתנגד לו או לחבל בו. מעולם לא היה "קו שרת" שבן-גוריון יכול היה לר' אות בו סכנה למדינה. שני האישים חיים מן הדי הפוליטית אל הפה.

בן-גוריון יכול היה לטעון, בצדק, כי בישיבות הממשלה לפני חצי שנה גרם שרת לדחיית כל פעולה מכרעת נגד מצרים, ב" הבטיחו כי תוך שלושה חדשים יבוא נשק מאמריקה (העולם הזה 1951). נשק זה לא בא. אולם גם טענה זו היתה בעיקרה תי' רוץ בלבד. כי אילו רצה בן-גוריון באמת לעבור לפעולה מכרעת, יכול היה להשליט או את רצונו, כפי שעשה זאת השבוע, דעת-הקהל היתה לצידו.

לכן אין לסילוק שרת משמעות רבה כלפי חוץ. ישראל תוסיף לפסוח על הסעיפים, מבלי להחליט החלטה ברורה למלחמה או לשלום. המשמעות האמיתית של המאורע היא פנימית. המדינה צעדה צעד מכריע לק' ראת שלטון-יחיד.

חתיירה מתמדת. בארבע השנים האחרונות הושמעו אזהרות רבות על כוונתו של ב"י ג"י. להנהיג בארץ משטר חדש. רוב האזהרות האלה** נראו לציבור כהשמצות או הגזמות. אולם בן-גוריון חתר לקראת מטרתו בסכלנות. לא פעם גרע ברגע הי' אחרון, היסס, ויתר. אולם תמיד חזר למגמתו העיקרית.

השבוע חוסל המכשול העיקרי למגמה זו: התנגדות עסקני מפא"י, שעצרו את ב"י ג"י. לא מתוך אהבת הדמוקרטיה, אלא מתוך החשש המוצדק כי הם עצמם יהיו הקרבנות הראשונים של דיקטטורה מוסווית.

מפלגות תשעה נגד שבעה

קו ההנהגה השני של שרת, אחרי שורת הדוכסים של מפא"י, היתה שורת שרי הממשלה מבני המעוטים — הדתיים, הפרוג רסיבי ואנשי מפ"ם. שרים אלה חששו מפני השתלטות של ב"י ג"י. ראו בחיכוכים בתוך מפא"י ערובה לשלומם.

השבוע התפרק קוההנהגה זה בהדרגה. אפשרות אחת הספיקה לשתקה: האפשרות * גייחם מקדונלד, שגריר ארצות-הברית לי שטבר, בזכרונותיו: "בשעת כתיבתו (של שרת) לפתו אצבעותיו את העט ופניו החי' ויירנו מרוב מתיחות... גידי בנק ישראל, דויד הורביץ, על פעולת שרת בגינה, בש' עת חקירת ועדת או"ם: "עקבתי אחרי הי' בעת פניו החיוריים של שרתוק...". ** בין השאר בעולם הזה: "דיקטטורה ב' דרד" (העולם הזה 1951), ותוכניתו של ב"י ג"י. (העולם הזה 1952).